

**COVID-19 Pandemisi:
Ruh Sağlığı ve Psikiyatrik
Bozukluklar**

Editör

Onur GÖKÇEN

© Copyright 2022

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN	Sayfa ve Kapak Tasarımı
978-625-8259-37-7	Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı	Yayıncı Sertifika No
COVID-19 Pandemisi: Ruh Sağlığı ve Psikiyatrik Bozukluklar	47518
Editör	Baskı ve Cilt
Onur GÖKÇEN	Vadi Matbaacılık
ORCID iD: 0000-0003-2058-9855	Bisac Code
Yayın Koordinatörü	PSY000000
Yasin DİLMEN	DOI
	10.37609/akya.2150

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tanı amacıyla kullanılmamalıdır. Akademisyen Kitabevi ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşurmaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. Akademisyen Kitabevi ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir. İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanarak oluşturması, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özelleştirmelerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖN SÖZ

COVID-19 pandemisi tüm dünyayı etkilemiş, günlük rutinlerin değişmesine neden olmuştur. Hastalığın getirdiği riskler ve korunmak için alınan önlemler yeni stres kaynakları olarak hayatımıza girmiştir. Bu dönemde depresyon, anksiyete ve stres belirtilerinin arttığına dair veriler tüm dünyadan bildirilmiştir.

Daha önce psikiyatrik bozukluk tanısı olan bireylerin sağlığı ise ayrı bir endişe kaynağı olmuştur. Obsesif kompulsif bozukluk, şizofreni ve bipolar bozukluk gibi tanıları olan bireyler, COVID-19 ilişkili stresörlerle ve tedaviye ulaşma konusunda zorluklarla mücadele etmek zorunda kalmıştır.

Ayrıca COVID-19 hastalarında psikiyatrik belirtiler dikkat çekmiştir. COVID-19 hastalığının getirdiği stres ve sosyal izolasyonun, psikiyatrik bozukluklara neden olduğunu bildiren çalışmalar tıbbi yazında yer almıştır. Ayrıca coronavirüslerin merkezi sinir sistemine etki edebilmelerinden dolayı psikiyatrik belirtilere neden olabileceğine dair fikirler de bildirilmiştir.

Bu süreçte sağlık hizmeti vermek de zorlaşmıştır. Ruh sağlığı merkezlerinde hizmet verme yöntemleri değişmiştir. Çevrimiçi hizmetlerin ve eğitimlerin rolü artmıştır. Tüm sağlık merkezlerinde olduğu gibi psikiyatri servisinde de sosyal izolasyon kuralları uygulanmış ve terapötik sosyal faaliyetlerin yapılması zorlaşmıştır. Ayrıca sağlık çalışanlarının ruh

sağlığıyla ilgili endişe verici veriler yayınlanmıştır. Tüm sağlık çalışanlarının ruh sağlığını korumaya yönelik öneriler gündeme gelmiştir.

Bu kitapta uzman psikiyatristlerce hazırlanmış bölümlerde, pandemi sürecinde ruh sağlığı alanında edinilen tecrübeleri ve ilgili tıbbi yazını özetlemeye çalıştık. Aşıların tüm dünyada yaygınlaşmasıyla COVID-19 hastalığı ile ilgili endişeler azalmaya başlasa da vakaların halen var olduğunu ve başka patojenlerle benzer durumların yaşanabileceğini biliyoruz. Pandemi döneminde ruh sağlığı alanında edinilen bilgilerin yer aldığı bu kitabın okuyucularına güzel bir rehber olmasını temenni ediyoruz.

Dr. Öğr. Üyesi Onur GÖKÇEN

İÇİNDEKİLER

- Bölüm 1** Pandemi ve Stres: Toplum Ruh Sağlığı
Üzerine Etkisi 1
Orhan KOCAMAN
Kezban Burcu AVANOĞLU
- Bölüm 2** COVID-19'un Santral Sinir Sistemi Üzerine Etkileri
ve Nörobilişsel Bozukluklar 23
Ahmet Alp KARAKAŞLI
- Bölüm 3** Küresel Salgın Döneminde Psikotik Bozukluklar ve
Bipolar Bozukluklar 43
Çağrı ÖĞÜT
- Bölüm 4** COVID-19 Pandemisi Sürecinde Depresyon,
Anksiyete ve Stres 75
Merve AKKUŞ
- Bölüm 5** COVID-19 Döneminde Obsesif Kompulsif ve İlişkili
Bozukluklar 91
Gülsüm Zuhal KAMIŞ
- Bölüm 6** Pandemi Sürecinin Sağlık Çalışanlarının Ruh Sağlığı
Üzerine Etkisi 137
Süleyman KELEŞ

YAZARLAR

Dr. Öğr. Üyesi Merve AKKUŞ

Kütahya Sağlık Bilimleri
Üniversitesi Evliya Çelebi Eğitim
ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri
Kliniği

ORCID iD: 0000-0003-3046-2815

Uzm. Dr. Süleyman KELEŞ

Kütahya Sağlık Bilimleri
Üniversitesi Evliya Çelebi Eğitim
ve Araştırma Hastanesi, Psikiyatri
Kliniği

ORCID iD: 0000-0002-7173-7865

**Uzm. Dr. Kezban Burcu
AVANOĞLU**

Yalova Devlet Hastanesi,
Psikiyatri Kliniği

ORCID iD: 0000-0001-6499-2510

**Dr. Öğr. Üyesi Orhan
KOCAMAN**

Alanya Alaadin Keykubat
Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve
Hastalıkları AD.

ORCID iD: 0000-0002-7504-5604

**Uzm. Dr. Gülsüm Zuhul
KAMIŞ**

Ankara Bilkent Şehir Hastanesi
Psikiyatri Kliniği

ORCID iD: 0000-0003-1091-5602

Dr. Öğr. Üyesi Çağrı ÖĞÜT

Uşak Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD.

ORCID iD: 0000-0001-7053-0494

**Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Alp
KARAKAŞLI**

Hitit Üniversitesi Tıp Fakültesi

ORCID iD: 0000-0002-1472-1437

